

OBSERVATORIULU

Diariu politicu, national-economicu si literariu.

Observatoriulu ese de doue ori in septemana, mercuria si sambat'a.

Pretiu

pentru Sibiu pe 1 anu intregu 7 fl., pe 6 luni 3 fl. 50 cr., dusu la casa cu 1 fl. mai multu pe anu; — trimisii cu post'a in laintrulu monarchiei pe 1 anu intregu 8 fl., pe 6 luni 4 fl. — In strainatate pe 1 anu 10 fl. séu 22 franci, pe 6 luni 5 fl. séu 11 franci; — numeri singuratici se dan câte cu 10 cr.

Ori-ce inserate,

se platescu pe serie séu linia, cu litere merunte garmondu, la prim'a publicare câte 7 cr., la adou'a si a trei'a câte 6 cr. v. a. si preste aceea 30 cr. de timbru la tesaurulu publicu.

Prenumeratiunile se potu face in modulu celu mai usuru prin assemnatiunile postei statului, adresate de a dreptulu la Redactiunea Diariulu Observatoriulu in Sibiu.

Nr. 21.

Sibiu, 11/23 Martiu 1878.

Anulu I.

Abonamentu nou la „Observatoriulu“.

Din cauzele aratate in Nr. 20, dela 1-a Aprile inainte deschidemu prenumeratiune noua si anume:

Pe 3 luni Aprile, Maiu, Iuniu cu v. a. fl. 2 in laintrulu monarchiei, si 6 franci in afara.

Pe 9 luni, Aprile — Decembre cu v. a. fl. 6 si in afara din monarchia cu 17 franci.

Celu mai simplu si mai siguru midiolocu de a prenumera este prin assemnatiuni (mandate) de posta. Ne rogamu numai, cá adresele se se scria respicatu, cu litere bine formate, se se arate totu de-auna post'a din urma, chiaru si comitatulu ori vreo cetate vecina mai mare, din cauza cá suntu in tíera fórté multe comune omonime (de acelasiu nume), inse in diverse regiuni si chiaru tieri. Tóte trimiterile de bani se adresédia de a dreptulu la

Redactiunea Observatoriulu

in Sibiu (Szeben).

Strad'a Orediulu.

Cátiva domni se abonasera numai pe 3 luni, Ianuariu — Martiu. Cá se nu incete espeditiunea diariulu cu 1 Aprile, ii rogamu cá se binevoiesca a innoi prenumeratiunea.

Pentru doritorii de a primí Observatoriulu dela 1 Ianuariu anuntiamu, cá se afla preste 30 exemplarie intregi, cu care mai potemu inca servi.

Celelalte conditiuni, precumu esirea de 2 ori in septemana, taxele pentru anuntiuri s. a. se potu vedé in fruntea fia-carui Nr.

Ori-ce reclamatiuni se facu celu multu in 8 dile computate din dio'a in care ar fi trebuitu se ajunga cutare Nr. la adres'a cuvenita.

Redactiunea.

Romani'a statu independente, nu si neutrale.

In siedinti'a de trei óre a comisiumiloru delegatiunei unguresci tienuta in 7 a le l. c. ministrulu de esterne a facutu o revelatiune relativa la Romani'a, pe care locuitorii patrioti ai acelei tieri o voru sci pretiu mai pre susu de cele 60 milióne fl. cerute de cátra acelasiu ministru din pungile popóraloru monarchiei. Minunat'a revelatiune se intemplá asia, cá comitele Antoniu Szechen (Secen) incoltí usiorelu pe comitele Iuliu Andrásy mustrandu'lu, pentru ce nu s'a ingrijitu mai de multu a castiga simpatiile staturiloru semi-suverane (Romani'a si Serbi'a) ajutandu-le, cá se scape cu totulu de sub suzeranitatea sultanulu, ci a lasatu cá acelea staturi se aiba a multiamí altora castigarea independentiei totale.

Si ce response comitele Andrásy la mustrarea acésta? Esc. sa dete dreptate comitelui Szechen, cá adeca ar fi trebuitu cá regimulu austro-ungurescu se midiolocésca definitiv'a liberare a numiteloru staturi de suzeranitatea turcésca; observá inse, cá se si luase iniciativ'a prin inchiaierea tractatulu comerciale cu Romani'a si prin unele concessiuni relative la titulatur'a Domnulu Romaniei, cá inse mai departe nu au pututu merge, pentru-cá se nu se produca hostilitati si prin acelea se i se ingreune actiunea pe viitoriu (ce actiune? nu spune). Dupa acestea ministrulu adaoge, „cá regimulu austro-ungurescu fusese aplecatu la inceputu a recunósce independenti'a Romaniei, nu inse si neutralitatea ei.“ Pentru ce nu si neutralitatea Romaniei? La intrebarea acésta comitele Andrásy response curatu si respicatu asia: „Pentru-cá romanii sub titulu neutralitatiei aru fi potutu adopta o politica, care ar fi fostu diametralu oppusa politicei nóstre (austro-unguresci). Este adeca una partida considerabile in Romani'a, care pune mai multu temeiu pe neutralitate de cátru pe independentia asia, in cátru pe acésta nici nu voiesce se o accepte fóra ceealalta. Este mai multu cá siguru, cá acea partita s'ar fi intorsu contra nóstra, déca noi amu fi descoperitu in acestu punctu planurile nóstre rezervate.“

Dupa acestea ministrulu de esterne c. Andrásy inchiaie in faci'a celoru adunati asia: „Romani'a cá

statu neutralisatu, pusu sub protectiunea poteriloru europene, ar fi érasu unulu din acelea staturi invecinate (buna-óra cá Elveti'a), in contra caruia Austro-Ungari'a in casuri de collisiuni nu s'ar potea folosi de dreptulu celu mai tare, fóra a veni in collisiune cu poterile garante.“

„Presse“ din Vien'a Nr. 71 din 13 Martiu cá gubernementale ce este, asigura pe lectorii sei, cá acestea opiniuni si acestu planu alu comitelui Andrásy conceputu in privinti'a Romaniei era cunoscutu inca din primaver'a anulu 1877, adeca inainte cu unu anu intregu, numai cátru nu fusese pronuntiatu in audiulu lumei, ci reservatu cá secretu.

Fórté bine, escelentu! Acuma dara, dupa acésta nepretiuata revelatiune locuitorii Romaniei castigara o chiaie sigura la alte secrete de cea mai mare importantia. Acumu romanii isi potu esplica inversiunale certe, care au cursu si mai curgu intre press'a liberale si conservativa din Bucuresci incependu de sub ministerulu Catargiu, pre candu se dicea, cá B. Boierescu fostu ministru de esterne midiolocise recunóscearea independentiei Romaniei de cátra poterile garante si se vorbia de proclamarea unui regatu, éra press'a liberala cu „Romanulu“ in frunte se oppunea pe atunci din respoteri la proclamarea independentiei; se oppunea, din cauza cá in proclamarea ei fóra garantarea neutralitatiei absolute vedea celu mai mare periculu de existenta, adeca drumuri deschise la invasiuni austro-unguresci si rusesci sub ori-ce pretextu de nimicu, indreptate immediatu asupra Romaniei, éra nu mai multu asupra Turciei cá suzerana. Acumu romanii vedu si adeverat'a cauza, pentru care tóte alergaturile barbatiloru sei de statu pentru recunóscearea neutralitatiei, prin urmare si impededecarea Rusiei de a trece prin Romani'a, remasera cu totulu desierte; cá-ci agentii diplomatici ai Romaniei fusera complimentati pe usia afara cu nisce cuvente seci: ne pare reu, regretamu, ve compatimimu; dara nu potemu face nimicu pentru dvóstra; ve damu inse consiliulu, cá déca lasati se intre rusii in tíer'a vóstra, se lasati si pe Abdul-Kerim se o calce pe la Giurgiu, Olteniti'a si Calarasi, éra pe Osman-pasi'a dela Vidinu, cá se ocupe Calafatulu vostru, spre a se fortifica in acela (cumu a facutu dupa aceea la Plevn'a). Cu alte cuvente, teritoriulu Romaniei se se prefaca intregu in teatru bellicu,

Foisiór'a „Observatoriulu“.

Baricad'a Saint-Antoine *).

de Victor Hugo.

Tocma se deschisese cafenéu'a Roysin. Sa'la acestei cafenele, éra localulu siedintiloru unui clubu bine cunoscutu in anulu 1848. Aici éra si loculu conveniriloru generale.

La cafenéu'a Roysin conducea o intrare ce dá spre strada; dupa o anticamera lunga de cátiva metri, ajungeai intr'o sala destulu de spatiósa cu ferestri inalte, cu oglindi pe pareti, cu mai multe biliarde la midiolocu, cu mese de marmora si cu scaune si banci imbracate cu catifea rosia. Acésta éra sala in care se aflá clubulu Roysin, o sala acésta, fórté reu acomodata pentru o adunare consultativa. Acolo se asiediara Cournet, Aubry si Malardier. Ei nu'si ascunsera numele loru de inaintea cafetariulu, éra acesta 'i primi bine si le aratá o usia prin gradina la casu de necesitate.

Pucinu dupa aceea veni si de Flotte.

Éra la optu óre, candu sosira succesive si reprezentantii poporulu. Mai antaiu Bruckner, Maigne si Brillier si dupa aceia curendu unulu dupa altulu Chamaraule, Cassal, Dulac, Bourzat, Madier de Montjau si Baudin. Din caus'a noroiulu de pe strade Bourzat purtá de regula papuci de lemn. Cine ar tienea pe Bourzat de unu tieranu, s'aru insiela. Bourzat este unu calugaru benedictinu, unu barbatu cu imaginatiune meridionala, unu spiritu desteptu, fórté cultivatu, care purtá enciclopedi'a in capu si papuci de lemnu in picioare. Si pentru ce nu? Nu este elu óre in acelasiu momentu poporu si cultura? Bastide, odinióra membru alu constituantei, veni cu Madier de Montjau. Baudin strinse

man'a la toti cu caldura, dara nu dise nemica. Elu meditá. —

„Ce'ti lipsesce, Baudin?“ ilu intrebá Aubry (du Nord), „esti tristu?“ — „Eu,“ response Baudin redicandu'si capulu, „eu n'amu fostu nici-odata mai multiumitu!“

Se simtia elu óre, cá este unulu din cei alesí! Candu cineva se afla asia aprópe de mórté, unei morti stralucitóre de gloria, care 'i suride din intunerecu, se póte cá o vede cu ochii senini.

Unu óre-care numeru de barbatu, cari nu apartienéu la adunarea nationale, erau inse decisi cá si reprezentantii poporulu, 'i insociau pe acestia si 'i incongiurau.

Cournet éra conducatoriulu loru. Lucratori se affau intre ei, nu inse si bluse. Pentru cá se sparie pe burgesime, li se recomandase lucratoriloru dela Derosne si Cail*) se vina in rocuri.

Baudin avea cu sine o proclamatiune, pe care, 'i o dictasemu eu in diu'a precedentá. Cournet o desfacu si o ceti: „O vomu afisia indata in suburbii“ dise elu, „poporulu trebue se afe, cá Louis Bonaparte este proscrisu“. Unulu din lucratori, de profesiune litografu, se oferí se tiparésca indata proclamatiunea. Toti reprezentantii poporulu cátri se affau de facia o subscrisera si adaosera si numele meu. Aubry (du Nord) scrise deasupra ei: Asséblée Nationale — adunarea nationala. Lucratoriulu luá proclamatiunea cu sine si se tienú de cuventu. Aubry si unu amicu alu lui Cournet cu numele Gay, ilu intalnira cateva óre mai tardiu in suburbia**) du Temple, avendu in mana o óla cu cleiu si lipindu proclamatiunea pe tóte coltiurile stradeloru, langa edictulu lui Maupas, in care stá publicatu, cá ori-cine aru fi affatu lipindu proclamatiuni provocatóre la luarea armelor, va fi pedepsitu cu mórté. Publiculu citea amende afisie de odata. O impregiurare trebue amintita: pe lucratoriulu acela ilu insociá si ilu apará unu sergentu din linia in uniformá; pantaloni rosii si cu pusc'a

la umeru. Fóra indoiéla, cá éra unu soldatu care esise de curendu din serviciu.

In diu'a precedentá adunarea generala se ficfase pe ór'a d'intre 9 si 10 demánéti'a. Se alesese tempulu acesta, pentru cá se póta fi avisati de tempuriu toti membri stangei, si éra consultu a se astepta sosirea reprezentantiloru poporulu, pentru cá intrunirea se aiba mai multu caracterulu unei adunari si cuvintele ei se aiba o valóre mai mare in suburbii.

Mai multi din reprezentantii poporulu, cari se affau de facia nu avéu esiarpe. In iutiéla se confectiunara vrea câteva intr'o casa din apropiere din materia de lana rosia, veneta si alba si li se impartira. Intre altii se decorara Baudin si de Flotte cu aceste esiarpe improvisate.

Inca nu éra 9 óre, nerabdarea inse a si inceputu a se manifesta.

Multi impartasiéu acésta nerabdare eroica.

Baudin voia se mai astepte.

„Se nu precipitamu, dicea elu, se lasamu tempu colegiloru nostri cá se póta sosi.

Inse ceilalti érau nemultiumiti.

„Nu,“ dicea ei, „incepeti, dati semnalulu, aratati-ve in afara. Suburbiele astépta numai se védia esiarpele vóstre, pentru cá se se ridice.

Voi nu sunteti prea numerosi, dara se scie, cá amicii vostri se voru alatura langa voi. Acésta este de ajunsu. Incepeti!“

Consecintiele au probatu, ca o graba cá acea trebuea se fia caus'a unui desastru. Acei barbatu inse érau de parere, cá inainte de tóte éra de asteptatu dela reprezentantii poporulu, cá se arate curagiu personale. A nu lasa se se stinga nici o schinteia, a infrunta ei cei de antai pericólu, éra datori'a loru. A se paré cá sunt nedecisi, aru fi fostu intru adeveru mai fatala cá ori-ce cutezare.

Schölicher este unu naturelu eroicu, elu in faci'a pericóluulu este cuprinsu de o impatiencia orgoliósa.

„Allons“, strigá elu, „smicii nostri se voru alatura langa noi. Se esimu!“ Ei navéu arme.

*) Estragemu acestu episodulu prea interesantu, din oper'a celebrulu Victor Hugo, publicata nu de multu la Paris sub titulu „Histoire d'une crime“, urmandu foiletonulu din 3 Octombrie alu diariulu vienesu „Neue freie Presse“.

*) O tipografia mare in Paris.

**) Franc. Faubourg.

pe care apoi se p^ota opera si armat'a austriaca, mai apoi s^eu ori-si candu ii va placea.*)

Totu din acea revelatiune a comitelui Andrassy p^ote cun^osce si celu mai simplu romanu, fora a fi facutu cursuri de dreptulu gintiloru si alu staturiloru pe la universitati, care este diferenti'a essentiala intre independentia de statu s^eu suveranitate, si intre neutralitate. Unu statu suveranu independente, nu si neutrale, p^ote fi atacatu de c^otra ori-care altulu, cu dreptu s^eu cu nedreptu, f^ora c^o celelalte staturi se fia obligate a'i sarⁱ in ajutoriu contra inpilatoriuului, si atunci statulu lovitu in esistenti'a sa vine in neplacut'a si f^orte pericul^os'a positiune de a'si cauta confederati, dintre carⁱ e^rasi multi esu in urma c^otu se p^ote mai egoisti asia, c^otu statulu ajutatu nu mai scie se al^ega, de c^otu intre lupu si ursu, intre leu si tⁱgru. Din contra, unui statu suveranu si totu-odata neutrale ii saru in ajutoriu de buna voi'a loru poterile garante, nu din vreo nu sciu ce iubire c^otra elu, ci din propriulu loru interesu, pe care l'au avutu chiaru atunci, candu au asecuratu acea neutralitate prin tractatu solemnu.

Din aceeași revelatiune mai tragemu si alta invetiatura mare: c^o barbatii de statu ai Romaniei au se lucre din t^ote poterile loru, pentru-c^o ti^er'a se fia reprezentata in congresu, si inca cu votu deliberativu, precumu vedemu c^o i s'au promis Greciei, e^ra nu numai cu votu consultativu; apoi c^o trupele sale se stea cu arm'a la bra^ociu, p^ona ce voru fi cunoscut rezultatele congresului. Intru altele se'si aduca aminte pe fia-care di de marele adeveru enuntiatu inainte cu mai bine de ani 60 c^otra renumitul istoricu Rotteck: Staturile mici au se'si multiam^esca esistenti'a loru impregiurarei, c^o staturile mari nu se potu inv^oi, c^o se le impartia intre sine. Asia de es. a fostu vorb'a de nenumerate-ori, c^o Belgiulu se fia incorporatu la Franci'a, e^ra Olandi'a la Germania; dara planulu acela nⁱci-odata nu s'a potutu esecuta. Asia se mai planuise de repetite-ori, c^o Moldov'a se tr^eca la Rusi'a, si Munteni'a se fia incorporata la Austro-Ungari'a, si chiaru astadi mai vedemu diarie, care sub cuventu de a evita conflictulu sangerosu dintre Rusi'a si Austri'a, recomanda acea impartire „frati^esca.“

Ne resumamu. Romani'a in acestea dile de crisa suprema are se'si concentre la unu singuru punctu t^ote poterile spiritali si fisice, totu elanulu patriotismulu filoru sei, pentru-c^o se ajunga la salvatoriuulu scopu, care este independenti'a asecurata prin neutralitate.

Pre candu scriamu acestea, ne venira si impartasirile „Romanului“ in Nr. seu din 5/17 Mart., unde se pare c^o s'ar indoi de adeverulu celoru publicate in „Presse“ dela Vien'a. Confratii dela Rom. se nu se indoi^esca intru nimicu de adeverulu loru. E^ta au trecut 10 dile dela publicarea celoru revelatiuni diplomatice si nimeni nu le-a demintitu,

*) Vedi in Cartea verde a Romaniei comunicata camereloru, depesiele din Decembre 1876, din Ianuaru si Aprile 1877.

„Vomu desarma postulu de garda,“ dise Sch^olcher. In ordinea cea mai buna, doi c^ote doi, bra^ociu la bra^ociu, parasira sala Roysin. Erau urmati de vreo 15 pana la 20 barbati din poporu. Inaintandu ei strigau: „Se trai^esca republic'a! La arme!“

Inainte si dupa ei, c^otiva copii strigau: „Vive la Montagne!“

Magazinele inchise e^rasi se deschisera pe diumetate. Pe pragulu portiloru se aratara c^otiva barbati, pe la ferestri c^oteva femei. Grupe de lucratori, cari merg^eu spre atelierurile loru, priviau cum trec^eu om^enii aceia. Se striga: „Se trai^esca reprezentantii nostri ai poporulu! Se trai^esca republic'a!“

Simpatia se gasea in totu loculu, dara placere de a se rescu la nici unde. In calea sa c^ot'a primi o neinsemnata inmultire.

Unu omu care calarea pe unu calu insieoatu, i insocia. Nimenea nu cunosea pe omulu acela si nici ca de unde venea calulu. Omu si calu se par^eu c^o isi ofere serviciulu celui antaiu venit, care ar voi se fuga. Deputatulu Dulac porunci acelu omu se se departedie.

In modulu acesta ajunsera la postulu de garda in strad'a de Montreuil. Sentinel'a dad^u semnalulu de alarma la apropierea loru si soldatii esira cu sgomotu din camer'a de garda.

Sch^olcher isi indrepta dreptu spre ei pasii linistiti si mesurati, cu mangete albe si legatura alba la g^otu, imbracatu c^o totudeuna in vestminte negre cu roculu pe talia si imbumbatu pana la g^otu, facendu impressiunea unui queker, neinspaimentatu si amicabile.

„Cameradi“, dise elu, „noi suntemu reprezentantii poporulu si in numele poporulu venim se ve ceremu armele in lupta pentru lege si constitutiune.“

Postulu se las^a a fi desarmatu. Numai sergentulu voiⁱ se se opue, dara i se dise: „Esti singuru“ — si elu se supuse.

Deputatii impartira armele si cartusiele intre barbati resoluti cari i incungiu^ra.

*) Asia se numea partida republicana.

din contra le-au confirmatu mai multe diarie, bine informate. Se mai scie inca si at^ota positivu, c^o comitele Andrassy a facutu in acelea siedintie confidentiali inca si alte descoperiri mari, inse numai dupace luase dela membrii parol'a de on^ore, sub pedepsa de a fi marcati c^o tradatori, d^eca voru spune ceva in afara din acelea secrete. Ele totu au transpiratu in publicu, pentru-c^o unde mai p^ote fi secretu unu lucru, pe care'lu audu 40—50 de om^enii. Fost-au acolo vorba si de impartirea Turciei, si de invoieli austro-rusesci, si de posibilitatea de a se confedera canduva Romani'a, Bulgari'a, Serbi'a, Muntenegru, numai c^otu comitele Andrassy nu crede in confederatiuni de acestea. Intru altele, scopulu seu principale este, c^o trupeloru austro-unguresci se le remana calea deschisa in Romani'a.

Transilvania.

A cincea adunare generala ordinaria a institutului de creditu si de economii „Albina“,

tⁱnuta la Sibiu in 12 si 13 Martiu 1878.

(Urmare si fine.)

Se d^a apoi citire urmatoriulu raportu alu comitetulu de revisiune:

Onorabila adunare generala!

Subsemnatulu comitetu de revisiune, esaminandu conform §§. 57 si 58 din statute contulu profitulu si perderiloru, precumu si bilantiulu institutulu de creditu si de economii „Albina“ pentru anulu 1877, au aflatu t^ote positiunile in deplina consonantia cu registrele respective, portate cu t^ota esacitate.

Ne luamu dar voia a Ve propune, a aproba computulu anulu pro 1877 si a da Directiunei absolutoriulu.

In privinti'a impartirii profitulu curatu suntemu cu propunerea Directiunei de acordu, ca conformu §. 62 etc. (urm^eza proiectulu de distributiune ca mai susu).

Sibiu, 6 Martiu 1878.

August Senior m. p.

Dr. A. Brote m. p.
Petru Petroviciu m. p.
Ioanu Cretiu m. p.

Raporturile cetite impreuna cu bilantiulu se predau unei comisiuni de 5 esmise din sinulu adunarii compuse din DD. Nicanor Fratesiu, Constantin Stezaru, Demetriu Cuteanu, Ioanu Macelariu si Nicolau Ciugudeanu.

Presedintele inchieie siedinti'a anuntiandu continuarea ei pe diu'a de m^one la 9 ore inainte de amiedi.

In 13 Martiu adunarea se intrunesc in a 2-a siedintia si comisiunea esmisa in siedinti'a de ieri raport^eza prin referintele ei Dlu Ioanu Macelariu, ca a cercetatu intr^eg'a gestiune a institutulu pe anulu 1877 si este deplinu multumita de ordinea si correctitatea in t^ote afacerile, a esaminatu cu de amenuntulu bilantiulu confrontandu-lu cu registrele si cartile principali si ausiliari ale institutulu si l'a gasitu in perfecta consonantia cu acelesi si in recerut'a regula, au reveditu si obiectele de val^ore in caselle institutulu facendu diverse probe de cercare, si le-a gasitu asemenea in ordine buna. Comisiunea constata deci computulu anulu subster-

C^otiva soldati strigara: Pentru ce ne luati armele? Vremu si noi se luptamu impreuna si pentru voi“.

Deputatii se intrebau, d^eca au se prim^esca oferirea loru s^eu nu. Sch^olcher era dispusu pentru ac^esta. Unulu din ei inse observa, c^o odata uni gardisti mobili aru fi facutu aceeași oferta resculariloru din Iuniu si c^o apoi au intrebutiatu armele, pe care le-au fostu lasatu loru in contra insurectiunei.

Oferirea au fostu deci refusata.

Dupa desarmare, puscele au fostu numerate. Erau cincispredece.

„Noi suntemu 150,“ dise Courmet, „n'avemu pusci destule.“

„Ei bine,“ intreb^a Sch^olcher, „unde se mai afla unu postu de garda?“

„Pe piati'a Lenoir.“

„Se 'lu desarmamu!“

Condusi de Sch^olcher, insociti de 15 barbati inarmati, deputatii mersera pe piati'a Lenoir. Postulu de garda de acolo, se las^a a fi si mai usioru desarmatu, c^o celu din strad'a de Montreuil. Soldatii se int^orsera cu spatele, pentru c^o se le p^ota desierta cartusierele mai usioru.

Puscile se incarcara pe data.

„Acuma avemu 30 de muschete,“ dise de Flotte, se cautamu unu coltiu de strada si se ridicamu o baricada“.

(Va urma.)

Diverse.

(A si cugetatu la elu.) Unu maiestru, care se afl^a pe patulu motii, dise catra soci'a, ce plangea langa elu: „Zamfira, dupa-ce voiⁱ mori se te mariti dupa sodalulu nostru Iacobu. Elu e omu bunu si in laboratoriuulu nostru inca este de lipsa unu omu harnicu.“ — Ah, bunulu meu, respunse ea, am si cugetatu la densulu.

nutu de Directiune in siedinti'a de ieri cu raportulu ei anulu de esacte, si recomanda adunarii propunerea comitetulu de revisiune pentru aprobarea bilantiulu, darea absolutoriulu si incuviintiarea proiectulu Directiunei pentru distribuirea profitulu.

Adunarea ia spre sciintia raportulu comisiunei in acestu obiectu si

1. aproba computurile si bilantiulu anulu 1877;

2. d^a Directiunei institutulu si comitetulu de revisiune absolutoriulu pe timpulu anulu 1877;

3. aproba propunera Directiunei din raportulu ei anulu despre distribuirea profitulu curatu de fl. 33,250 24 cr. in sensulu §. 62 din statute si fics^eza dividend'a anulu 1877 cu 9%, prin urmare alu cincilea cuponu alu institutulu dela 1 Iuliu 1878 se va rescumpera cu 9 (nou^e) fiorini; in fine

4. Adunarea esprime Directiunei si comitetulu de revisiune binemerit'a incredere si multumita.

Sum'a de fl. 365 rezultata din bilantiulu anulu 1877 in sensulu §. 62 e) din statute pentru scopuri de binefacere, se distribue astmodu:

1. Reuniunei sodaliloru romani din Sibiu 40 fl.;

2. Reuniunei sodaliloru romani din Clusiu 40 fl.;

3. Comitetulu pentru ingrigirea meseriasiloru romani din Brasiovu 40 fl.;

4. Pentru ajutoriuulu meseriasiloru romani din Lugosiu 70;

5. Pentru dou^e preparande de inveti^ore la scole de fetitie c^ote 60 fl. = 120 fl.;

6. La 6 familii din comun'a Slimnicu nenocite in Decembre a. tr. prin focu 30 fl.;

7. Pentru societatea pompieriloru din Sibiu 25 fl.

Pretiuulu marceloru de presentia pentru anulu 1877 se fics^eza 3 fl.

In urm'a indoieliloru esprimate din partea unoru actionari cu privire la intielesulu §. 36 din statute, referitoriu la antaiulu periodu de 6 ani, dupa a carui espirare se innoiescu in totu anulu c^ote 2 membrii de Directiune prin tragere la s^orte, adunarea interpret^eza acelu §. asia, ca dupa usulu observatu la t^ote alte institute de bani, acelu periodu vine a se computa dupa anii de bilantiuri, prin urmare elu n'a espiratu inca.

In loculu devenitu vacantu in sinulu Directiunei prin resignarea Dlui G. B. Popu din Brasiovu, se alege Dlu Parteniu Cosma din Sibiu.

Asemene se intregesc comitetulu de revisiune prin alegerea Dlui Antonu Schiau din Sibiu.

Cu aceste adunarea se inchiaie.

Congresulu si preparative bellice!

Inca nici acuma nu se scie de siguru, d^eca se va tienea s^eu nu. Puncte grele de diferentie s'au escatu de nou intre poteri. Cabinetulu marei Britanii pretinde cu taria, c^o Rusi'a si P^ort'a otomana se se oblige a depune conditiunile de pace in forma autentica pe mes'a Congresulu europ^enu, pentru-c^o acesta se judece asupra loru si se al^ega din ele, care-i convinu si care nu; preste ac^esta se declare pe on^orea loru, c^o n'au inchiaiatu si vreunu tractatu secretu. Rusi'a considera acelea pretensiuni ale cabinetulu din Londr'a c^o insulte reutatiose, facute cu scopu c^o t^ote sacrificiele si fructele victoriiloru sale se remana nimicu. Respunsulu Rusiei fu, c^o indata ce se va ratifica tractatulu de pace, se va si transmite la t^ote celelalte cinci poteri mari Austri'a, Germani'a, Franci'a, Britani'a, Itali'a prin cursori (curieri). Nu e destulu at^ota, replica cabinetulu Britaniei, trebuie se depuneti tractatulu si pe mes'a congresulu, cu alte cuvente, se recunosceti auctoritatea Europei. Nu cunosc nici-o auctoritate pament^esca preste vointi'a Rusiei si a suveranulu seu, respunde principele Gorceacovu cu indignatiune.

Literele convocatorie la congresu stau pe mesa in cabinetulu din Berolinu, neesperdate la poteri pana in 19 a le acesteia, din caus'a susu atinseloru incurcaturi. Intr'aceea si cabinetulu Franciei va participa la congresu numai c^o de sila, cu cea mai mare aversiune; c^oci nici-unu francesu nu merge bucurosu la Berolinu; mai are Franci'a si alte cause de a nu dori asta-data nici-unu congresu; sparga'si altii capetele cumu voru vrea, Franciei ii trebuie tⁱmpu de recolegere si consolidare pentru vitoriu. Mai sunt si altii, chiaru si barbati de statu austriaci, carii nu credu in vreunu resultatulu fericitulu alu congresulu, nici in casu candu se va tienea.

Inre acestea preparativele bellice se facu cu mare zel. Las' c^o Rusi'a nu a desarmatu unu singuru regimentu, ci din contra mai formidabile divisiuni noue, dara apoi din Angli'a s'au primitu la Vien'a sciri de preparative din cele austriacane. Asia ministerialulu „Presse“ ad^a, c^o fact'a britanica din marea mediterana se concentra anuntandu spre Constantinop^ol; t^ote corabie mai mari britanice

destinate de mai înainte a pleca pre alte mari, sunt contramandate si chiamate in marea mediterana; admiralitatea cumpara toate monitoarele Turciei, Iapaniei, Brasilei si ori de unde le afla. Preste acesteia ministrul marinei declară in camer'a deputatiloru, că pe la arsenale se afla in lucrare nu mai pucinu de 46 corabii bellice, dintre care 11 pavezate (captusite cu place de feru), 11 corvette si altele numite berbeci, de dimensiuni foarte mari, apoi multe mai usiore. Publiculu a inceputu a se bucura si a lauda pe ministeriu, vedindu'lu că se prepara la lupte gigantice contra Rusiei, care s'a prea inganfatu de victoriile sale. Este cunoscutu de candu lumea, că preparativele de natur'a acestora irita foarte multu spiritele, până ce la unu momentu datu o lume de oameni se arunca că ferele selbatice unii asupra altora.

Intre acestea la noi se votara cele 60 de milioane, era in 18 Martiu delegatiunile mai votara totu pentru armata preste bugetulu normale o suma extraordinaria de trei milioane florini, din care 657500 fl. spre a cumpara indata acuma o cantitate de victualii pentru casulu candu vreo parte de trupe ar avea se si plece in vreo tiara, era 10 mii se detera numai pe instrumente de care se impartu la cavaleria cu scopu, că fiindu acesta comandata se alerge spre a sparge cali ferate, se le aiba de indemana. Dara unde se sparga cavaleria cali ferate, in Rusia sau in Romania? Airea unde? Intrebarea e la locul seu.

Si in acesta situatiune mai pöte cineva cere desarmarea trupelor Romaniei?! —

Ungaria.

B.-Pest'a. (Independenti'a judecatoriloru.) Proiectulu de lege analizatu in Nrii 18 si 19 ai „Observatoriulu“ este supusu la critica foarte aspra in câteva diarie magiare. „Pesti Napló“, diariu de mare auctoritate la natiunea magiara, se ocupă de acelu proiectu in primii sei articlii din 17 et 19 cu mare cunoscintia de lucru; se vede că auctorulu critice este barbatu de specialitate si totuodata bine adaptu in secretele politicele ministeriale. Una alta critica serioasa a proiectulu aflaramu in „Szabadság“ Nr. 55 din 19 Martiu. Convictiunea acelor publicisti magiari este, că in casu candu din fatalitate ar trece acea lege prin camere si s'ar sanctiona, personalulu intregu alu ramurei judecatoriesci, prin urmare insasi justiti'a ar fi pusa la discretiunea ministrului. Noue ne lipsesce spatiulu pentru acelea critice atât de seriose; dara cei interesati in cauza 'i voru sci castiga in originalu, si intre altele voru afla enuntiata si opiniunea, că una lege că aceea ar avea de scopu a face din judecatori asia numiti Cortes, adeca agitatori cu ocaziunea alegeriloru dietali.

Nefericitulu Swetozar Mileticiu, la 20 crt., fu condamnatu si in a două instantia la tabl'a regia din B.-Pest'a, confirmandu-se sentinti'a primei instantie.

Cottul-Severinului 26 Febr. 1878. (Totu despre rescóla.)* Me silisemu on. Redactiune, a da unu tablou viu, o informatiune esacta despre cele intemplate pe la noi, că on. publicu se nu fia sedusu de minciunile impertinente a le unoru diarie straine, cari pe semne culegu noutatile din gurile servitoriloru de pe strade si facu politica inalta din ele. Me silisemu a arata adevverulu, ca se scia on. lectori, că acelu battalionu de militia (si 3 panduri) cerutu pentru asistentia, ar fi potutu remané in Timisiór'a.

Intru adevveru cererea de ajutoriu militariu a fostu séu absurditate, séu o intentiune malitiosu si o resbunare de a innegri reputatiunea credintiosiloru si braviloru granitieri si de a'i despoiá de cele din urma midilóce de esistentia. — Au fostu ausurditate, de órece investigarea potea decurge in tota linisce si fóra nici o asistentia, pentru-că nu au avutu nimenea de lucru cu rebeli. O bataia de betivi nu se pöte clasifica de „revolta spaimantatóre.“ Dicu, bataia de ómeni beti, pentru-că N. Cosieriu din care se escă batai'a, au fostu bétu si cei ce se adunara acolo, parte mare vinisera érási din birtu. Pandurii inca erau in voia buna.

Cumca nu au fostu de militia lipsa, dovedesce mai bine raportulu intieptulu si umanulu comandante de Battalionu către comand'a militara. In urm'a acelu raportu battalionulu si primi ordinulu se parasésca comun'a; inse o depesia ministeriala schimbá ordinulu comande militare din Timisiór'a — firesce in urm'a plansorei dlui vicecomite. Ei, dar' totusi trebui se vina militia si inca multa, pentru-ca pretorul descrie pe Dalbosietieni ca pre nesce revoltanti; é' pe soldati ii informasera, că voru fi intempinati de Dalbosietieni cu puscii, securi, cose s. a. si voru a tiené cu ei o lupta formalu. Inca si acea obrasnicia o mai scornira, că aru fi ruptu

podulu de preste Minisiu ce duce spre Dalbosietiu, că se nu pota trece soldatii. Ba mai dicéu că ómenii au parasitu comun'a si 'su intruniti prin paduri cu alte bande. Töte acéstea se adevverira ca suntu scornituri infame; că-ce podulu nu fu ruptu, nici nu i-a intempinatu cu arm'a in mana, ci reprezentanti'a comunala le esi înainte — afara din comuna — aratandu că ómenii suntu in cea mai mare linisce, é' intrandu in comuna, locuitorii ii primira cu repetite urari de „se traiésca Maiestatea Sa Imperatulu si armat'a.“

Cu töte acestea v. comitele demandá se se aresteze toti cari au fostu de fácia la batai'a solgabireulu. Porunc'a se esecută si se pusera la inchisore 52 barbati si dintre uieri numai un'a, é' dintre tígance — cari inca au fostu bine reprezentate la affaira, nici un'a. E de observatu, ca birtasiulu din alu carui birtu esira ómenii, inca e inchisu sub pretestu că in cárcium'a lui s'au facutu complotu; pe candu acestia neci nu sciéu că pretorele e in comuna. A două porunca fu ca: pe tota diu'a se taie câte unu bou pentru soldati, incependu a li se taiá mai antaiu boii celoru ce suntu inchisi. Apoi se se adune victualii necesarie, si din cass'a alodiala se se solvésca soldatiloru regulatu asia numitele „Zulage“.

In modulu acesta se luara dela bietii ómeni — vinovati, nevinovati, capete de vite, si de cele din urma bóbe de mazere si altele ce mai avura. La acestea de vomu socoti si spesele ce trenulu separatu din Timisiór'a până in Oravitia si de aci până in Bosovicu trasurile, că-ci battalionulu intregu a venitu pe trasuri, atunci se mai adauge o suma de 1400 fl. Dalbosietulu scapá astadi de ostasime, din carea inse totu remase in sinulu pretorei (2 Comp. in Bosovicu, 2 impartite pe alte comune) si voru mai traganá curatirea de totu, pöte până se voru organisa notariatele.

Se vedemu acumu, in ce jace renitenti'a despre carea vorbescu cu atáta patima unele foi magiare si jidovesci? Ce bani s'au opusu ómenii de a'i respunde si pentru ce? — Éta secretulu. A fostu aruncatura pentru sustinerea comunicatiunei publice a comitatului; si locuitorii acestei preturi camu siovaira a o solvi, pentru că ei 'si sustienu singuri töte podurile si drumurile; ómenii lucrasera pe 10—14 ori mai multu de câtu prescrie legea. Caus'a o pórtu mai multu inse primari'a comunei desu amentite, de óre ce primariulu care adunase dejá acea repartitiune, a tienut'o câtu-va tempu la sine, apoi érási a impartitu banii inderaptu la ómeni. A două óra fu lucru naturalu, cu greu ii mai aduná. Fiesce-carele dicea: „deca ar fi cu dreptulu se dámu robotulu, atunci nu ni 'lar' fi impartitu inderaptu, dupa ce l'au avutu odata in mana“. Apoi déca ar avé si preturele numai ceva rutina si idee de amplotiatu, de multu aduná acei bani, fara a avé nevoia se se bata cu ómenii in capu.

Dandu aceste deslusiri, cugetu a fi demascate faimele infame, de revolta, agitatiuni, comploturi etc. va sci ori-si cine că suntu minciuni.

Cá se reflectezu in specialu la palavrele din Ször. Ztg. nu me potu demite. Candu audi de Reiner Isaac etc., sciú că e vorb'a de „Geschäft“. De altmentrea nu prea turbura multa apa, celu pucinu pe aici numai ómeni demni de elu se delectéza cu intieptiunea lui. Idem.

Suntemu invitati a da locu urmatóriei declaratiuni din diecesea Oradei:

Venerata Redactiune!

Considerandu cumca desastrulu fonduriloru si instituteloru nostre diecesane este unu secretu publicu, asia subscriindu si noi tractualii asesori ai Ardustatulu iniciativ'a fratiloru Somesieni pentru de a ne vedé adunati in Oradea-mare in unu consistoriu plenariu; si dupa ce acést'a a nostra dorintia o amu si fostu manifestatu oficiosu veneratulu vicariatu diecesanu; — venimu cu indulginti'a veneratei redactiuni a ne cuita si publice.

Borlesci 19 Martiu 1878.

Vasiliu Catoca,
Protopopu si asesoriu consistorialu.

Georgiu Székely,
paroculu Ardustatulu si asesoriu consistorialu.

Vasiliu Popu,
paroculu Busiaculu si asesoriu consistorialu. † 16. 1 c.

Cestiunea blasfemiiloru in cas'a de susu a Ungariei.

In una din siedintiele casei magnatiloru, archiepiscopii Haynald si Samassa propusera cu ocaziunea debaterii codicelul penale, că se se redactedie unu §, prin care se se puna pedéps'a inchisorei de 1 anu asupra toturoru căti injura de Dumnedieu. Secretariulu de statu Csemeghi s'a oppusu dicundu, că dupa ideile moderne asia ceva nu se pöte pune in codicele penale, ci numai in codicele politienescu, la care se luca acuma. Asia dara, intréba unu popa reformatu intr'unu diariu, cumu se pöte, că crim'a de lesa-majestate se pedepsesce cu inchisóre de ani, éra blasfemi'a contra lui Dumnedieu nici nu este crima, ci numai escesu politienescu? Frumósa doctrina! Lasati numai cale deschisa la propagarea atheismulu in massele crude a le asia numiteloru csikosok, betyárok, szegény legények si in tota plebea semibarbara, căci consecentiele infernali voru veni de siguru. Pána înainte cu 40—50 de ani esia vicecomitii (alispányok) in fia-care anu pe sate,

si la cei aratati că au injuratu (suduitu) de cruce, de vangelia, de Maria, de usi'a raiului, le tragea câte 30 de betie, éra pe cei ce injurá de D-dieu, ii aruncá in temnitia. Bine a fostu reu a fostu asia, nu cercetamu, constatamu inse, că astadi unii vicespani aru trebui se incépa dela sinesi, că se'si traga 30 de betie, apoi se continue la subprefecti (szolgabiro), cancelisti, haiduci, servitori de cancelaria si numai dupa aceea se incepa a inblati pe ómeni din poporu cu betie pentru injuraturi, unde apoi nu aru scapa nici unii popi, dedati a se porta si a injura că nisce husari cu chivera rosii. Turcii injura foarte scárnavu, dara mai multu cu mascari asiatiche, éra in sensu atheisticu injura numai magiarii, dela carii a inceputu se invetie si romanii spre perirea lor; până si copii urduosi vedi sucindu sugare si 'i audi injurandu de rescruci si de Dumnedieu.

„Popórale moderne facu progresse mari intelectuali, si pe terenulu materialisticu, éra pe terenulu religiosu si morale recadu si se ducu pe o clina (planum inclinatum), pe unu rapedisiu spaimantatoriu“.

Acésta este sententi'a mai multoru barbati europeni din cei mai renumiti. Mai pe romanesce: Se multiescu ómenii despre carii dicemu: Brandia buna in fóle de câne.

Populatiunea si moralitatea in Vien'a.

Numerulu locuitoriloru capitalei austriace si ai comuneloru vecine incorporate la densa trece preste 900 de mii; dara insasi capital'a vechia are numai 727.721, in care se computa si garnisón'a de 24.000. Miscarea populatiunei se publica foarte desu. Asta-data avem sub ochii nostri pe cea dintre 3 si 9 Mart. inclusive. In acelea 7 dile s'au nascutu in Vien'a 569 prunci vii de ambele sexe, intre carii 298 din patu legitimu, éra 271 bastardi, séu cumu se dicu pe la noi, copii din flori (bitongi). S'au mai nascutu 27 prunci morti, din carii érási 11 din flori. Asia dupa aceste cifre in Vien'a apröpe 1/3 nascerile sunt din patu nelegiuitu. Pána la atáta cadiu succesive in acea capitala institutiunea casatoriei, si cá sacramentu religiosu, si cá institutiune civile. In trecutu eramu dedati a citi, că in Vien'a si B.-Pesta circa 1/3 din prunci nascuti sunt bastardi; acelu numeru inse merge totu crescundu. De altumentrea casatorii totu se inchiaie si inca multe. Asia in susu citatele 7 dile s'au inchiaietu 526 de casatorii. Ce e dreptu, una parte considerabile a coruptiunei din capitale mari nu se pöte imputa populatiunei proprie si vechi, ci veneticiloru si anume femeiloru care vinu grele mari, cine scie din ce regiuni si locuri, că se nasca in capitala, intr'o lume mare, pe necunoscute. In totu casulu inse Vien'a este una din capitalele Europei, in care dupa datele statistice comparative domina coruptiune mai mare decâtu in multe alte capitale, chiaru si decâtu in Parisu. Dara spre a judeca dreptu in acésta materia preste mesura delicata, trebue se se caute, la care poporu ce definitiune se dá cuventulu casatoria (matrimonium), care poporu ce legi are despre dissolubilitatea casatoriei, care ce idea isi face despre monogamia (r. catholici, gr. orthodoxi, protestanti, evrei in poligamia si cu concubinatu loru biblicu, casatoria eclesiastica, casatoria civile, celibatulu in armate, celibatulu in monastiri, celibatulu de proletari).

Romania.

Discursulu dlui primu-ministru Ión C. Brateanu.

In siedinti'a de séra din 13 Febr. v. a Senatulu.

(Urmare din Nr. 19).

Ni-se dice inse: déra Basarabia? Sciati ca Muscalii voru se ne-o ié si n'ati venitu se ne desteptati, se ni-o spuneti. Apoi d. Boerescu ne-a spusu unu adevveru pe care 'lu sciau si 'lu sciú toti: ca, chiaru de a dou'a di dupa tratatulu de la Paris, chiaru dupa suptscrierea lui, Rusii au cautatu se 'lu desfiintieze, se reia Basarabi'a. Si diceti astadi ca nu amu venitu se ve desteptamu? Déru nu o sciú cu totii? Cumu a marturisitu insusi d. Boerescu, cu multu mai înainte de a veni noi la putere, éra o stare de lucruri, care permitea a se presimti cele ce au se se intemple. Acestea le sciá foarte bine dseá, fiindu-ca amicii dseé erau la guvernulu până a nu veni noi. Sciá ca resbelulu e unu ce otaritu pentru tota lumea, ca din evenimentele până atunci petrecute nu se putea produce pacea. Si astu-felu s'a si resolutu lucrulu, resbelulu nu s'a pututu evita numai cu conferintiele. De ce déra dvóstra, până se nu fi venitu noi la putere, de ce nu ati avutu nici o grija, de ce nu ati spusu nimicu, de ce nu ati facutu nici o intrebare? E peste putintia se se admita, că dvóstra, ómeni de statu, se nu fiti facutu nici o demarsia, se nu fiti incercatu nimicu nici la Paris nici la Londra. Deci ati sciutu si ati tacutu. Afara de acestea, cându ve duceati si dvóstra la Livadi'a, la St. Petersburg, óre nu ve preocupau totu aceste cestiuni? Cumu déra — inca odata — cumu nisce ómeni politici ca dvóstra nu ati incercatu nimicu, pentru ca se vedeti dispositiunea puteriloru? Si nu ati avutu óre convorbiri in scopulu acesta? A se admite unu asemenea lucru este érási cu neputintia, că-ci, chiaru déca nu ati fi vrutu se provocati astu-felu de convorbiri, éra se le provóce altii. Ati sciutu déra totulu; inse nu ati spusu nimicu din câte ati vorbitu, pe candu vedeti ca eu unulu ve spunu si ve voiu spune totulu.

*) Cá se mai avem si asta-data unu esemplu, cumu se face din tr'unu tientiariu unu armasariu, dámu locu inca si acestei informatiuni scóse dintru o relatiune mai lunga. Red.

Indata ce amu ajunsu la ministeriu, reprezentantulu Russiei a venitu si ne-a intrebatu, ce avemu se facemu in faci'a imprejurariloru din Oriinte? Si l'amu intrebatu: — Noi, dle consulu, se ve spunemu? Ore noi avemu se determinamu evenimentele si se le damu o directiune? Dvóstra se ne spuneti ce aveti se faceti, ca se scimu si noi, se ne gandimu, se ne orientamu dupa cele ce voru face puterile. Atunci ni s'a respunsu prin „vomu vedea!“ si „vomu vedé!“ amu disu si noi; cá-ci, pe cátu timpu puterile cele mai erau in intunericu, ori-ce pasu amu fi facutu, credeamu ca va fi unu pasu gresitu, si chiaru acela, caruia amu fi socotitu ca 'i suntemu pe placu, aru fi fostu póte celu de anteu care se ne dea in capu. Totu ce amu spusu inse categoricu a fostu, ca nu avemu nici unu simtimentu de ostilitate in contra Russiei séu in contra emancipareii popóraloru crestine din Orientu. Éra déca amu fi avutu unu asemenea resentimentu in contra veri-unei puteri din cele mari cu cari ne invicinamu, atunci nu amu fi venitu la putere, pentru-ca amu fi sciutu ca facemu pe acea putere inamica tierii nóstre. Cá-ci, precumu a recunoscutu si d. Carp, noi, statu micu, trebue se fimu bine cu totii. Déca statele cele mari si se iconomisescu intre densele, cu atátu mai multu noi trebue se cautamu a nu ne face inamici.

Ei bine, pentru acésta purtare atátu de corecta, ce vedemu? Ca onor. d. Boerescu si d. Iepurénu vinu de ne facu imputari si ne acusa, pentru-ca, ori de câte-ori facemu unu pasu, catamu mai anteu se vedemu, déca puterea invicinata nu'lu ia cá unu pasu ostilu séu jicnitoru intereloru ei.

Candu e vorb'a, domniloru, de Russi'a séu de Austri'a, amu declaratu si declaru ca nu voiu se jicnescu nici pe una, nici pe cea-alta, ca nu voiu se facu pe nici una inamica; cautu a fi bine atátu cu Austri'a cátu si cu Russi'a, cá-ci suntu doue state vecine a totu puternice, si asiu face veru tieriei mele lucrandu altu-felu.

Amu muncitu si muncescu anca se dovedescu tutuloru puteriloru, ca Romanii nu suntu unu elementu care le-aru putea fi vatematoru. (Va urmá).

Este a patr'a di, cá post'a din Romani'a nu ne vení.

Sciridiverse.

(Amblarea timpului in tóta monarchi'a) este in adeveru estraordinaria. Tóte diarele straine anuntia din diverse provincii ninsóre si frigu, totu-odata inse din unele tienuturi furtune cu tunete aprindietórie. Asia in Bohemi'a la Clastrov a trasnitu in turnulu basericeii, pre candu ómenii era la liturgia, au aprinsu, si in fuga de spaima mare s'au causatu mórte de ómeni. Asemenea in Colin (totu Boemi'a) tuná intr'o casa, unde éra si se intempla mórte de omu (Politik).

„Szabadság“ dela Oradea scrie, cá pe acolo se schimba dile senine cu ninsori furtunose si cu geru de érna. Chiaru si din Itali'a vinu sciri de o anomalia mare in atmosfera.

Diarele din Bucuresci se plangu, cá dupa mai multe dile frumóse au urmatu „dilele babeloru“, care nu mai voru se incete, si facu pe ómeni se imbrace éra si „cojócele“.

(Agitatiune rusésca). Uneori se intempla lucruri in sine mici, care inse'ti deschidu câte unu abisu (prapaste) inaintea ochiloru. Doi unguri anume Zs. Nagy Iozsef si Hajdu Iános din comun'a Okány in comitatulu Bihariei, de unde pana unde au aflatu cá vinu muscalii in Ungari'a si cá pe toti locuitorii cáti voru tienea cu ei ii voru scuti de contributiuni si de alte greutati, le voru daru si cáte 40 de jugere (pogóne) din proprietatile domniloru. Cu acésta programa ei in 13 Martiu se dusera la unu mechanicu anume Pintér, la negutiatoriu Fülöp si la evreulu arendatoru Schwarz, cá se le spuna cá éca vinu muscalii, si cá cea de antaia fapta a loru va fi gonirea jidoviloru din tóta Ungari'a. Se intielege de sine, cá acésta agitatiune se lati cá fulgerulu p'intre poporu, pana candu a venitu comisariulu de securitate cá se arestedie pe acei agitatori, éra apoi 'ia trimisu la judecatori'a din orasiulu Salont'a. (Szabadt. Nr. 55).

(Pasportele scumpite). Ministeriulu ung. de interne a urcatu tax'a paspóteloru dela 1 la 2 fl., éra a bileteloru de drumu dela 15 la 20 cr. Diarele intréba, cá de candu au ministrii dreptu de a impune taxe noue, fora a întreba pe camere. Destulu cá ele sunt dictate.

Clusiu, 5 Martiu 1878.

Domnule Redactoru!

In diariulu „Observatoriulu“ Nr. 11 se enumera notele caracteristice ale daco-romanismului.

Unu punctu din acestea me atinge si pre mine forte durerosu. Adeca „ori ce romanu apara drepturile unui individu, séu ale vre-unei comune de nationalitatea sa, este daco-romanistu.“

Spre afirmarea acestui punctu bine voiti a primi, si totu-odata a face cunoscutu publiculu romanu spre orientare, dar mai cu sema spre apararea onórei mele, urmatorele faptele implinite:

Amu servitu statulu aprópe 30 ani, din care 22 amu petrecutu in afacerile catastrali si a le desdaunarei de pamentu.

Tóte li-am jertfitu pentru dreptate, ba si famili'a si sanetatea, ce e mai scumpu in viati'a acésta.

Remuneratiunea mi-a fostu in fine suspendarea dela officiu si dela tóte emolumentele, si amu fostu pusu sub cercetare criminala.

Amu doveditu inse cu documente autentice officiose, cá io ce amu facutu, la aceea m'a obligatu instructiunea si alte ordinatiunei mai inalte.

Urmarea a fostu, cá cercetarea in lips'a unui delictu, séu fapte culpabile s'au sistatu.

In calea disciplinara inse totu pentru acele suspitiuni care cu ocaziunea investigatiunei s'au doveditu de ne adeverate si false, sumu in triplo pedepsitu.

1. Mi s'a retinutu plat'a pe 29 luni;
2. adaosulu pe 35 luni;
3. pensiunea pe 12 ani.

Cu totulu 2161 fl.

Io fiindu inse de acea opiniune, ca si in calea disciplinara numai vinovatulu se póte pedepsi, amu improcessuatu erariulu, amu si doveditu processulu pana la curtea de casatiune; aci inse amu perduutu din motivu, ca unu officialu subalternu nu pote improcessua pe superiorii sei?!

Nimene n'a doveditu, si nu credu se pota dovedi pe calea legala in contra mea atare crima seu abusu de officiu, pentru care asiu fi pututu merita acésta pedépsa tripla.

Credu si sumu convinsu, ca se nu me fu opusu la pretensiunile nelegale de atari vampiri, care au avutu de cugetu spoliarea thesaurulu tieriei, si mai multoru fosti jobagi de avere loru cea legala, acuma n'asiu fi silitu cá unulu care de 10 ani sumu in sanetate de totu frantu, a trai din o pensiune anuala de 210 fl., din care nici cele mai necesarie nu mi le pociu procura.

Primescu respunderea pentru tóta vorb'a si litter'a, si sumu gata a dovedi cele supra-dise totu de a una cu date neresturnavere.

Andreiu Mezei.

O rogare si respective recomandare.

In Nrlu... alu diariulu nostru, amu luat si noi notitia despre achitarea dlui I. E. Tieranu comerciantu-librariu, in orasiulu Oraviti'a-montana (Banatu), carele fu incarceratu si detienutu in cercetare restimpu de 9 luni si 9 zile in temni'ta tribunalulu reg. din Budapesta, pentru-ce? pentru-cá a cutesatu se distribue, respective vendia nisce mape dela atare librariu din Romani'a, care demarcau etnografice-topografice „Daco-romani'a“ intr'o estindere pana la Tis'a cuprindendu si „Dobritfnulu“ celu atátu de istoricu si caracteristicu.

Bietulu omu prin acésta fórté innocenta intreprindere strictu negociatorésca dede de pacoste si deveni spaim'a domniloru cari i-lu pusera la inchisóre si-lu tienea nejudecatú aprópe unu anu, prin care persecutare neasteptata dlu Tieranu ruptu de cátra famili'a si negutiatori'a sa, a devenitu materialminte scapetatu si cu totulu derangiatu — precumu densulu intr'o epistola ni se vaiera, — dar totu-odata anuntia, cá fiindu acumu de curendu achitatu si cá nevinovatú scapandu din inchisóre, éra si-a arangiatu negutiatori'a si librari'a; rogandu a fi spriginitu de ai sei conationali. Deci aducundu noi acést'a la cunoscenti'a stim. lectori ai nostri, recomandámu pre confratele nostru I. E. Tieranu spriginirei binevoitórie a pl. tit. publicu romanu, spre a-lu usióra intru reculegere sa materiala si a'i face posibilu esistenti'a lui si a familiei sale.

Redactiunea.

Literariu.

Fóia scolasteca, organu pedagogicu-didacticu pentru scótele romane, apare de impreuna cu Economulu in anulu alu 6-lea de 2 ori in luna, la Blasiu in tipografi'a seminariulu. In Nr. 4 pe langa alti articlii buni s'a terminatu si celu titulu Sciriere a limbei romane cu litere latine, o critica acésta facuta de péna din cele mai competente, scrisa in termini blandi si binevoitori, din carii inse ignoranti'a si anarchi'a moderna nu va voi se prieapa nimicu. Anarchi'a se póte combate cu óresicare succesu numai prin arme de a le lui Eliadu.

Din Biserie'a orthodoxa romana ce ese in anulu alu 4-lea, avemu pe a. c. inca numai fasciculu din Ianuariu, in care aflamu pe langa alti 6 articlii instructivi inca si notiitele biografice despre episcopulu Ghenadie repaus. in 30 Nov. v. Ceea ce mai surprinde in acestu diariu bisericescu in modu fórté placutu este progresulu invederatu pe care'lu face limb'a si stilulu romanescu in tensulu, spre rusinea multoru diaristi din Romani'a, carii au inceputu a ne tracta limb'a cá pe nu sciu ce orfelina de pe strade, cá de specula. Ce batjocura, ce desfreu!

Din Cartile sateanului romanu, scriere periodica pentru trebuintiele poporulu romanu, si Predicatorulu Sateanului romanu, in anulu III, proprietariu, editoriu si redactoru resp. Nicolae F. Negrutiu, avemu Cartea III pe lun'a Martiu. Bine face redactiunea, cá transmite produse de ale spiritulu romanescu in acelea regiuni, in care lips'a loru este mai simtita de cátu ori-unde airea, adeca in Transilvani'a septentrionale si in comitatele limitrofe din Ungari'a, pe unde limb'a si literatur'a romanésca incepuse a fi considerata cá planta exotica, straina, fora cá carturarii crescuti in limbi straine se judece, cá despartindu-se de limb'a romanésca, se despartu de poporu, dela care isi au pana de tóte dilele, prescur'a, prinusulu, parastasulu, ferdel'a, clai'a, dio'a de lucru; dara ei se despartu, se isoleidia si de popórale cele mai civilizate de pre continentulu Europei, de cultur'a si civilisatiunea popóraloru neo-latine.

Famili'a din B.-Pesta, in anulu alu 14-lea, ese acumu de 2 ori pe septemana, joi'a si duminec'a. Proprietariu, editoru si redactoru Iosifu Vulcanu. Rubric'a titulata „Salonu“ imple o adeverata lacuna in press'a nóstra periodica romanésca de din cóce de Carpati, din cauza cá nici uneia din redactiunile diarielor mai mari-cele nu'i remane nici atátu timpu nici spatiu, cá se póta culege atatea varietati interesante si placute. Dn. Vulcanu mai are dela unu timpu incóce si acelu mare

avantagi, cá precumu se vede, a scapatu de unele traductiuni, cu care'lu pedepsia unii incepetori. Ne folosim totu-odata de ocaziune, spre a felicitu pe dn. Vulcanu pentru servitiulu ce face literaturii romane prin aceea, cá s'a supusu la greutatea de a traduce in limb'a magiara mai multe din cele mai alese produse poetice romanesci, pe care literatii magiari le cunoscea pana aceia focma pe atata, pre cátu cunoscu ei in-scripitiunile de pre piramidele Egiptulu. Dn. Vulcanu iau adusu in adeverata confusiune cu traductiunile sale.

Din „Albina Carpatiloru“, foi'a beletristica, científica si literara — cu ilustratiuni, care ese in Sabiu sub redactiunea D-lui I. Al. Lápédát si in editur'a D-lui V. Roman, au aparutu in acestu anu dejá 8 numere, séu doue volume de câte 6 cóle, avendu urmatoriu cuprinsu:

O dusmania cu bunu sfersitu, novela istorica de I. Al. Lápédátu. — La Turnu-Magurele, scena in versuri de V. Alecsandri. — Statu'a lui Michaiu Vitézulu in Bucuresci (cu ilustratiune). — Od'a ostasiloru romani, Penesiu Curcanulu, Sergentulu, Pastorii si Plugarii, Sóre de érna, Capitanulu Romano, Fratii Ideri, poesii de V. Alecsandri. — Templulu dieitiei Isis in Egiptu (cu ilustratiune). — Victoru Emanuelu (cu portretu). — Cele patru mari rase. — Balada, de C. Cristescu. — Femei'a. — Constantin Negruzii (cu portretu). — Descantece din Bucovin'a, de S. Fl. Marianu. — Visita intr'o mina de carbuni din Belgi'a de Iosifu Popescu. — Principele Sergiu de Leuchtenberg (cu portretu). — Conferintiele Ateneulu romanu din Bucuresci in anulu 1878. — Prea multa chibzuiala noroculu ti-lu desbara, proverbu propagatu de Theocharu Alexi. — Vasile Alecsandri (cu portretu). — Generalulu Loris-Melikoff (cu portretu). — Unu aforismu, parafrazatu de Theocharu Alexi. — Regele Humbertu I (cu portretu). — Doine poporale din Bucovin'a, de S. Fl. Marianu. — Viéti'a lui Onufriu, romanu de Theoch. Alexi. — Domnulu si Dómn'a Romaniei in resboiulu din 1877/8 (cu portretu). — Copil'a Basarabiei, poesia de unu studentu din Basarabi'a. — Manevrele artileriei romane la Calafatu (cu ilustratiune). — Gorilulu, dupa Brehm, de I. C. Tacitu (cu ilustratiune). — Lupte intre animale selbatice (cu ilustratiune). — Igiene: Camer'a de culcatu. — Tiganii cu locuinte statornice in Transilvani'a (cu ilustratiune). — Conversatiune, de Iosifu Popescu.

Statistica. Varietati: O scena misicátóre in spitalulu militariu. — Lupt'a unur papagalu cu unu paingame. — Femeile montenegrele ducendu proviantu ostasiloru dela frontiera (cu ilustratiune). — Osmanupasia. — Drapelulu lui Mahomedu. — Viéti'a miraculosa. — Balonu uriasiu. — Balonu cu torpile. — Music'a la espositiunea din Parisu. — Espositiunea din Parisu. — Telefonulu in serviciulu amorulu. — Decoratiuni feminine. — O idea originala. — Pastoriti'a italiana (cu ilustratiune). — Trofeele armatei rusesci. — O noua Pompea. — Pescele-facila. — Milulu bucharianu. — Unu omu preservatu de arsura. — Furnicile turbate. — Unu rege poetu. — Unu orasiu mortu langa Tascentu. — Singularitati aritmetice. — Centralulu lui Voltaire. — Femeile columbiane. — Pentru femei. — Cifrele catorva averi din Englitera, dupa registrele fisculu. — Neintielegerea (cu ilustratiune). — Bibliografia.

Abonamente (á 8 fl. pe anu; 4 fl. 40 cr. pe 6 luni, 2 fl. 40 cr. pe 3 luni, se mai primescu inca trimitiendu-se DD-loru abonati noi toti numerii, completu dela inceputulu anulu curentu.

Din Istori'a resbelulu din Orientu, sau luptele Romaniloru, Rusiloru, Muntenegriniloru si Serbiloru cu Turcii de Dim. A. Laurianu. P. Manliu si D. Mironu in Bucuresci avemu snb ochi si fasciculu alu III-lea cu portretulu eminentulu patriotu romanu si barbatu de statu Ioanu C. Brateanu, cu ale lui Hobart pasia si principele Nichitia. Pecatu numai, cá ilustratiunile se lucra asia de reu in Bucuresci.

Preturile cerealieloru

si altoru obiecte de traiu au fostu la

22 Martiu in Sibii:

Gráu, dupa cualitati	1 hectolitru fl.	8.90—9.90
Gráu, amestecat	1 „ „	7.70—8.50
Secara	1 „ „	6.60—7.—
Papusiou	1 „ „	6.40—7.—
Ordiu	1 „ „	7.—
Ovesu	1 „ „	2.80—3.20
Cartofi	1 „ „	2.50—3.—
Mazare	1 „ „	12.—
Linte	1 „ „	15.00
Fasole	1 „ „	8.—
Lardu (slanina)	50 Kilogram.	35.00
Untura (unsóre topita)	50 „ „	30.00
Carne de vita	1 „ „	30.36
Oua 10 de	1 „ „	—20

Cursulu moneteloru in val. austr.

Vienna, 22 Martiu.

Galbini imperat. de auru	fl.	5.60 cr.
Moneta de 20 franci	„	9.53 „
Imperialu rusescu	„	9.76 „
Moneta germana de 20 marce	„	11.70 „
Sovereigns englesi	„	11.95 „
Lira turcsca	„	10.85 „
Monete austr. de argintu 100 fl.	„	105.70 „

Cursuri de Bucuresci in Lei noi (franci).

Obligatiuni rurali din 1864 cu 10%	l.	94.— b.
Imprumutulu Oppenheim din 1866 cu 8%	„	92.50 „
Obligatiune de imprumutu dominiile din 1871 cu 8%	„	89.— „
Creditu fonciariu (hipot.) ruralu cu 7%	„	82.1/2 „
Creditu fonciariu urbanu (alu capitalei cu 7%)	„	72.— „
Imprumutulu municipale non (alu capit.) din 1875 cu 8%	„	83.— „
Fondulu de pensii (per 300 l. a.) cu 10%	„	150.— „
Actiunile caliloru fer. rom. din 1868 cu 5%	„	24.90 „
Actiunile caliloru fer., prioritati din 1868 cu 6%	„	72.30 „
Daci'a, Compania de asecur. din 1871 actiunea de 250 l. a. 8%	„	200.— „
Romani'a, Compania de asecur., (act. de 100 l. n.) 1873 cu 8%	„	45.— „